

សម្ងាត់របស់យើងច្រើនណាស់ ហើយវាចាត់ការទប់ទល់យ៉ាងបន្ទាន់ផង ។

លោកហ្វីឯកភ្ញាក់ខ្លួនព្រើតដូចគេចាប់កន្ត្រាក់ បញ្ជាក់សួរតាមដំបូងថា ៖

- លោកចៅហ្វាយដឹងព័ត៌មាននេះពីណាមក ?

- ហី ! គឺដឹងពីអ្នកយកការណ៍សម្ងាត់របស់យើងណា ! បើតាមខ្ញុំស្មានប្រាកដជាមិនខុសទេ, ប៉ុន្តែនិយាយប្រាប់គេ គ្មានអ្នកណាយកចិត្តទុកដាក់សោះ ។ ពេលឲ្យខ្លី បើយើងមិនសម្លាប់ភូឈ្មួញគង ក្នុងកាលៈទេសៈនេះទេ យើងប្រាកដជាត្រូវទទួលបានជ័យជម្នះសមរម្យហើយ ។ តើយើង គួរទុកមនុស្សម្នាក់ឲ្យរស់ ដើម្បីជាតិស្លាប់ ?... ឬក៏សម្លាប់មនុស្សម្នាក់ ដើម្បីជាតិរស់ ?... ។

លោកហ្វីឯក ឃើញភ្លើងកំហឹងតាមដំនេះពុះពោរដល់កំរិត គាត់ក៏មិនមុខចុះសញ្ជឹងគិតមួយសន្ទុះ ទើបនិយាយ ៖

- គំនិតដ៏ខ្មៅក្រខ្វក់របស់ភូឈ្មួញគង ខ្ញុំដឹងខ្លះៗដែរ តែរកចាប់ភស្តុតាងពិតប្រាកដមិនទាន់បាន ។ ដូច្នេះ បើយើងសម្លាប់ភូឈ្មួញគង ក្នុងពេលនេះភ្លាមៗទៅក្រែងនាំឲ្យមានការស្តាយក្រោយ ។ ប៉ុន្តែ បើថ្ងៃណាយើងចាប់បានឯកសារជាក់ស្តែងរបស់វាហើយ គឺយើងមិនទុកវាហើយ គឺយើងមិនទុកវាឲ្យរស់បានមួយដង្ហើមយ៉ាងដាច់ខាត ។

តាមដំណើរដង្ហើមឆ្ងល់យូរ ហើយពន្យល់ហ្វីឯកថែមទៀត ៖

- មនុស្សលាក់ពុត ត្រាំពិសស៊ីរ៉ូងផ្ទៃក្នុងរបៀបភូឈ្មួញគងនេះ យើងពិបាកនឹងចាប់ភស្តុតាងរបស់វាបានជាក់ស្តែងណាស់ ព្រោះវាជាឆ្មាស្រាបក្រចក យកការលុតក្រាបជាត្រឹមខ្លះ ។ កាលពីថ្ងៃមុន វាបានប្រឌិតពាក្យមូលបង្គាប់យ៉ាងឧក្រិដ្ឋជំរាបលោកឧកញ៉ាថា ខ្ញុំប្រមាថមើលងាយបុណ្យស្រីក្តីរបស់វា ហើយចង់សម្លាប់វាខោលទៀត ។ ពេលនោះបើកុំតែ លោកឧកញ៉ាយល់ច្បាស់ ពីទឹកចិត្តស្មោះត្រង់របស់ខ្ញុំចំពោះជាតិ កុំអីប្រហែលជាស្លាប់ដោយអយុត្តិធម៌ទៅហើយ ។ សូមលោកហ្វីឯកជួយកត់ត្រានឹងចាំជាក់ក្នុងចិត្តចុះ បើខ្ញុំមិនស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាមទេ ថ្ងៃណាមួយក៏ត្រូវតែស្លាប់ ដោយបានដៃប្រឡាក់ឈាមរបស់ភូឈ្មួញគងដែរ ។ សព្វថ្ងៃនេះ វាកំពុងតែ ស្ថិតក្នុងលក្ខណៈជាខ្លាចាស់ចាំសីលយ៉ាងប្រាកដ ។

លោកហ្វីឯកនិងតាមដំ កំពុងតែវែកញែកអាថ៌កំបាំង ឆ្លុះរកក្រយៅក្បត់របស់ភូឈ្មួញគង ស្រាប់តែមានទាហានម្នាក់ ដើរចូលមកជំរាបថា ៖

- ព្រះតេជគុណ ! លោកឧកញ៉ា សូមអញ្ជើញព្រះតេជគុណទៅជួបជាប្រញាប់ ព្រោះមានរឿងសំខាន់ណាស់ទានប្រោស !

លោកហ្វីឯកនិងតាមដំស្តាប់ឮហើយ ក៏ប្រញាប់នាំគ្នាដើរឆ្ពោះទៅជំរំ លោកឧកញ៉ាជាបន្ទាន់ ។

លោកឧកញ៉ាឃើញសេដ្ឋានជិតទាំងពីរដាក់មកដល់ ក៏មានប្រសាសន៍ទាំង១ ដំបូងថា ៖

- តាមព័ត៌មានពីអ្នកស៊ើបការណ៍សម្ងាត់របស់យើង បាមច្រមកអម្បាញ់មិញ នេះបញ្ជាក់ថា ទ័ពយួនអុងបូ ដែលបោះជំរំនៅវត្តផ្លូវដូងនោះ វាកំពុងតែរៀបចំពិធី ជប់លៀងមួយយ៉ាងគត្រឹកគត្រង ដើម្បីរំលឹកថ្ងៃជោគជ័យរបស់វា លើទីរួមខេត្ត ព្រះត្រពាំងយើង ។ វាគាំគ្នាស្រែកហោរកញ្ជ្រៀវទ្រហឹងអឹងកង ចូលរុកទន្រ្ទានក្នុង ព្រះវិហារ វាយកំទេចព្រះពុទ្ធប្បដិមា (១) ហើយយកដែកបោះក្នុងព្រះឧស្ម័នព្រះអង្គ ធំ រួចយកឆ្នាំង ឆ្នែ ឆ្នា គោ ក្របី ទៅចងព្យួរណែងរណោង ក្នុងនយមើលងាយព្រះ ពុទ្ធសាសនាយើងជាទីបំផុត ។ ឥឡូវនេះ យើងត្រូវតែរកមធ្យោបាយ ដោះស្រាយ ឲ្យទាន់ពេលវេលា ។

តាមដំណឹងប្រសាសន៍លោកឧកញ៉ាចប់ ភ្លើងកំហឹងនេះឆ្កួលដល់កម្រិត ស្ទុះ ក្រោកឡើងបញ្ចេញយោបល់ភ្លាម ៖

- អំពើព្រៃផ្សៃរបស់ពួកវា ក្នុងខណៈនេះ មិនអាចអត់ទ្រាំទៅទៀតបានទេ ដាច់ខាតត្រូវតែលើកទ័ពទៅកំទេច ឲ្យវិនាសក្នុងពេលជាបន្ទាន់នេះ ។

តាមដំណឹងយាយចប់ ហ្នឹងឯកក៏បន្តថែមទៀត ៖

- តាមគំនិតខ្ញុំ គឺត្រូវតែអនុវត្តតាមយោបល់របស់លោកតាមដំ ព្រោះពេល នេះវាកំពុងតែស៊ើបស្រាវវង្វេចខ្លួន យើងអាចវាយសន្លាប់យកជ័យជំនះបានដោយ ងាយ ។ បើព្រឹត្តិការណ៍រុញមកឲ្យហើយ ហើយយើងមិនព្រមអនុវត្តនោះ ថ្ងៃ ក្រោយប្រាកដជាពុំអាចរកកាលៈទេសៈដ៏ល្អនេះបានទៀតទេ !

យោបល់របស់លោកមេទ័ពទាំងពីរ ធ្វើឲ្យលោកចៅហ្វាយកុយពេញចិត្តខ្លាំង ណាស់ ។ លោកញញឹមក្នុងន័យសង្ឃឹម ហើយងាកទៅរកភូមិយួនគង់ រួចបញ្ជាក់ ថា ៖

- លោកភូមិយួន ! សូមលោកប្រញាប់ធ្វើសារមួយ ធ្វើដំណឹងទៅជូនលោក ទេសាសោម និងលោកមនោរស ឲ្យបានជ្រាបពីដំណឹងនេះផង ព្រោះទ័ពយើងត្រូវ ចេញដំណើរឆ្ពោះទៅវត្តផ្លូវដូង ក្នុងពេលឥឡូវនេះហើយ ។

ចប់បញ្ហាលោកឧកញ៉ា ហ្នឹងឯកនិងតាមដំ ក៏ចាកចេញពីអង្គប្រជុំទៅកាន់ជំរំ ទ័ពរៀងៗខ្លួន ដើម្បីប្រមូលទ័ពចេញដំណើរទៅកាន់សមរកុមិ ។

លោកឧកញ៉ារៀបចំគ្រឿងសាស្ត្រារុញ និងផ្លាស់សំលៀកបំពាក់រួច កងទ័ពក៏ ស្រែកហោរកញ្ជ្រៀវបីដង ដើម្បីប្រសិទ្ធិពរជ័យ ហើយចេញដំណើរយ៉ាងស្ងាត់

(១) ច្បាប់ដឹមសរសេរ ព្រះពុទ្ធបិមាភរ ១ បដិមា ប្រែចារុបសំណាក, បដិមាភរ អ្នកធ្វើរូបសំណាក ១

ស្ងៀមឆ្ពោះទៅរកទិសដៅ ។

តាមឯកសារបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា នៅពេលដែលកងទ័ពស្នេហាជាតិខ្មែរឃើងធ្វើដំណើរទៅជិតដល់ជំរំចោរយួនអុងបូ ដែលតាំងនៅក្នុងបរិវេណវត្តផ្លូវដូងនោះ ស្រាប់តែមេឃមីរងឆឹត ខ្យល់ព្យុះបក់បោកយ៉ាងខ្លាំង រន្ទះបាញ់កក្រើកប្រថពី ភ្លៀងបីមេឃាំងធំបង្ហូរចុះមក ទាំងកណ្តាលខែប្រាំងក្តៅហួតហែង ។ ហាក់ដូចជាទសបារមីនៃព្រះអង្គវត្តផ្លូវដូងដាក់បណ្តាសាដល់ពួកចោរយួនទឹកដី ដែលចូលជាដំណើរវត្តអាម ដុតបំផ្លាញព្រះពុទ្ធសាសនាដ៏ជាទីគោរពរបស់ខ្មែរឃើង ។

លោកឧកញ៉ាមិនទុកពេលឲ្យពួកចោរយួនដឹងខ្លួនទាន់ឡើយ ។ គាត់ក៏បញ្ជាទ័ពឲ្យវាយលុកជាបន្ទាន់ ។

ទ័ពយួនដែលស្រវឹងស្រា ដួលដេកគរជើងលើគ្នា ដូចសត្វធាតុនោះ ក្រឡេកឃើញទ័ពខ្មែរតំរូវកចូលទៅ ក៏ខំក្រោកប្រដៅប្រដាំបាច់អាវុធ ប្រយុទ្ធតទល់ទាំងប្រថុយស្បែក ។

ចំណែកមេទ័ពអុងបូវិញ ឃើញទាហានខ្មែរបញ្ចេញអាកប្បកិរិយាអង់អាច កាប់សម្លាប់ពលសេនាបស់វាស្លាប់ដូចគេហាល លោមហូររាបហ្នឹងស្ទើរទប់កំអុតពុំបាននោះ ក៏ភ័យស្លាំងមុខស្លាំងស្រាមួយរំពេច ។

លោកហ្គីនឯកនិងតាម៉ង់ មិនបង្កង់ដៃឲ្យខាងពេលវេលាទេ គេគាំគ្នាបង្ហើរផ្តែដាវដីមុត កាត់ផ្តាច់ក្បាលចោរយួនពីមួយទៅមួយ ជាចំធ្លាក់ពីស្មាជ្រុះរពុយរាប់កន្លះថ្ងៃស្ទើរមិនអស់ ។

មេទ័ពរបស់អុងបូក្រឡេកឃើញហ្គីនឯកសាហាវដូចខ្លាត្រូវវរបួស ក៏ហួតដាវហាក់ផ្តាញមកពីចម្ងាយ ហើយយកបរិប្បពុំបង្កង់ដៃ ដើម្បីប្រល័យមេទ័ពខ្មែរដ៏កំពូលនេះ ។

តាម៉ង់ក្រឡេកឃើញទាន់លោតវីងពីចម្ងាយយារដាវ បញ្ឆោតឆ្នែងកាប់ស្តាំវិប្បពិរដងផ្តួងគ្នា ដងខ្លួនមេទ័ពរងអុងបូត្រូវដាច់ជាពីរកំណាត់ស្លាប់តែហោងភ្លាមមួយរំពេច ។

អុងបូក្រឡេកឃើញមេទ័ពរង ស្លាប់ដូចសត្វត្នាត់យ៉ាងនេះភ័យញ័រខ្លួនទទ្រើក រត់ឆ្លេរខ្លាបំរុងរកច្រកជាក់មេជាយប្រាសអាមុ តែលោកចៅហ្វាយគុយក្រឡេកឃើញទាន់ ក៏ស្ទុះវីងដៃញាតាមកិតពីក្រោយ ។ អុងបូយល់ស្ថានការណ៍ធ្ងន់ពាប់ ដែលពុំអាចរំដោះខ្លួនរួច ក៏បែរមុខមកបញ្ចេញចង្កូមកាចសហាវជាក់លោកឧកញ៉ា ហើយយារដាវត្រូវវិលខ្វាល់កាប់ផ្តួងគ្នាពុំលឃប់លឃរ ។

លោកឧកញ៉ាបញ្ចេញក្បាច់យុទ្ធសាស្ត្ររហស័យដូចផ្នែកបន្តោរ ត្រូវដាវឃើញតែពន្លឺសព្រាតៗ បង្ខំឲ្យមេទ័ពយួនលោតគេចវកីវាត់គយូរ ដកដង្ហើមស្ទើរពុំដល់

គ្នា ។

ដោយពុំអាចទប់ទល់នឹងកម្លាំងជានិច្ចរបស់លោកឧកញ៉ាបាន មេទ័ពយួនត្រចៀកស ក៏រត់បោះពួយលឿនស្មៅសំដៅទៅមុខព្រះវិហារ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ប្រមុខទេព្រះត្រពាំងមិនអនុញ្ញាត ឲ្យវារត់រួចយ៉ាងដាច់ខាត ។ លោកប្រញាប់រត់រឹងតាមពីក្រោយ ហើយយារជានិច្ចវិប្ប ត្រូវស្មារតីបូ ដាច់សាច់ហូរឈាមមកកញ្ឆក់ដូចអារកមាត់ ។ ជនអសិរពិសឈឺចាប់ខ្លាំងណាស់ ក៏ងាកមកចាក់តបតវិញទាំងកម្រោលបួនជ្រុង ។

លោកឧកញ៉ាឃើញខ្លាចង្គុមរិល កំពុងតែត្រជិះខ្យល់រកស្លាប់ គាត់ក៏ប្រញាប់លោតហាល់ថយក្រោយមួយជំហាន យារជានិច្ចវិប្បឃើញខ្លាចង្គុមរិល កាត់យកដៃឆ្លងមួយចំហៀងរបស់មេទ័ពបួនទឹកដី បណ្តាលឲ្យវាលឺចុកចាប់ស្រែកទោទិរពងអាកាស ។ អុំដំបូក្តៅចិត្តណាស់ ស្ទុះចូលចាក់លោកឧកញ៉ាទាំងទទឹងទិស តែវិរបុរសខ្មែរគេចផុត ហើយវិប្បឃើញខ្លាចង្គុមរិលជានិច្ចវិប្ប បណ្តាលឲ្យឆ្កាយពោះរៀនដួលទាក់ជើងញ័រទទ្រើកប្រកាច់ស្លាប់យ៉ាងទង្គឹក រកតែស្រែកមួយម៉ាត់ក៏មិនទាន់ផង ។

លោកឧកញ៉ាអោនកាត់ក្បាលអាមេចោរឈ្មោះពោល រួចបោះជំហានបំរុងនឹងវិលត្រឡប់ ទៅរកកងទ័ពជាតិវិញ ស្រាប់តែពួកសន្តិកម្មខ្យល់បក់វ្យាមកពីក្រោយ។ គាត់ក្រឡេកទៅឃើញ ទាហានយួនម្នាក់កាត់ជានិច្ចវិប្ប ហាក់មកពីចម្ងាយផ្ទៃដីជានិច្ចវិប្ប ចាក់តម្រង់គាត់ បំរុងទម្លាយផ្ទាំងទ្រូង ដើម្បីសងសឹកជំនួសគ្នាវា ។ តែលោកឧកញ៉ារហសណាស់ គាត់ផ្តល់ខ្លួនប្រមៀលពីរឺបីត្រឡប់ រួចស្ទុះក្រោកឡើងកាប់សងវិញពុំបង្អង់ដៃ បង្ខំឲ្យទាហានយួនចង្រៃត្រូវរបួស ឈាមហូរជោគខ្លួនទង់ជង្គង់ដួលស្លាប់ទាំងបិទភ្នែកមិនជិត ។

លោកហ្នឹងឯកនិងតាម៉ង់ ទាំងទ័ពវាយប្រហារចោរយួន ស្លាប់នឹងរត់ប្រាសអាមេចោរហើយ ក្រឡេករកលោកចៅហ្វាយក្នុងទិសមរកមិពុំឃើញ គាត់ព្រួយបារម្ភក្នុងចិត្តខ្លាំងណាស់ បញ្ជាទ័ពឲ្យនាំគ្នាស្តាប់រកជាបន្ទាន់ ។ លុះទៅដល់មុខព្រះវិហារស្រាប់តែក្រឡេកឃើញ គាត់កំពុងតែយូរក្បាលមេទ័ពអុំដំបូ ជួតផ្តែដាវដែលប្រឡាក់ឈាម ញាត់ចូលទៅក្នុងស្រោម ហើយងាកមកញញឹមព្រាយដាក់ពលទាហានទាំងអស់គ្នា ។

ជោគជ័យតាំងនេះបានមកយ៉ាងត្រចះត្រចង់, បង្កើនស្មារតីកងទ័ពខ្មែរស្នេហាជាតិ ឲ្យមានសន្តិចិត្តអង្គអាចមួយកិរិតទៀត ដើម្បីវាយបណ្តេញក្បាលពួកចោរឬដំបូទេសជាតិមកមិពុំឲ្យ ឲ្យចេញផុតពីទឹកដីខ្មែរអព្យាក្រិតនិយមព្រះពុទ្ធសាសនា ។

កងទ័ពជាតិមកជួបជុំគ្នាអស់ហើយ ស្រែកជ័យយោសមួយឃ្លា បានបន្តឡើង

យ៉ាងកងរំពង ៖

- ជម្លោះ ! លោកចៅហ្វាយគុយ វិរបុរសខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដ៏ក្លាហាន !
- ជម្លោះ ! លោកចៅហ្វាយគុយ វិរបុរសខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដ៏ក្លាហាន !
- ជម្លោះ ! លោកចៅហ្វាយគុយ វិរបុរសខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដ៏ក្លាហាន !

- ៥ -

អន្តរាគមន៍ពយ្យន អូង-ឡូត

ក្រោយពីកាត់ក្បាលមេទ័ពយ្យនអង្គបូបាណហើយ, ចៅហ្វាយកុយក៏ចាត់ចែង បោះជំរំទ័ព នៅក្នុងវត្តផ្លូវដូងបន្តទៅទៀត ។ លោកខំអប់រំពលទាហាននៅខាងក្នុង និងពលទាហានដែលតាំងនៅគ្រប់ភូមិស្រុក ឲ្យស្គាល់ច្បាស់ពីប្រវត្តិពូជខ្មែរអ្នកជា ដើម្បីរួបរួមកម្លាំងគ្នាចេញកំចាត់ចោរយ្យន ចេញពីទីរួមខេត្តព្រះត្រពាំង ។

លោកប្រាណពន្យល់ប្រាប់បងប្អូនខ្មែរ ពីសាវតារដ៏ថោកទាបរបស់ជនជាតិយ្យន ដែលមានចិត្តជាចោរ ដើរប្លន់ទឹកដីគេគ្រប់ទីកន្លែង តួប៉ាងដូចជាប្រទេសចម្ប៉ា និង ប្រទេសខ្មែរយើងជាដើម ។

បន្ទាប់ពីប្រាណពន្យល់រូបជាពលរដ្ឋស្រុកស្រែចំការហើយ លោកចៅហ្វាយកុយ រៀបចំកងទ័ពដាក់បន្ថែមគ្រប់ទីកន្លែងទៀត ។ ព្រោះលោកយល់ច្បាស់ថា ៖ ការទទួលបរាជ័យនិងបាត់បង់មេទ័ពយ្យនដ៏ជំនាញក្នុងពេលនេះ ប្រាកដជាធ្វើឲ្យអង្គ ឡូតក្តៅក្រហាយហាក់មកទាំងភ្នែកពុំខាន ។

លោកចាត់អ្នកជំនាញការជាច្រើន ឲ្យរថនាគ្រឿងអាវុធ ដាវ លំពែង និងបិតព្រួញបន្ថែមទៀត ដើម្បីកុំឲ្យខ្វះខាតក្នុងសង្គ្រាមវាយលុក ដំណើរយកទីរួមខេត្តព្រះ ត្រពាំងនាពេលខាងមុខនេះ ។

លោកមេបញ្ជាការឈ្មោះ មនោរស៍ នៅគ្រប់គ្រងកងទ័ពតាមដាយដៃនិ ។ លោកទេសសោម ឲ្យកាត់ទ័ពនៅក្នុងស្រុកប្រជុំពល (ស្រុកនេះអ្នកកម្ពុជាក្រោម ដាំគ្នាហោរត់មាត់ថា ស្រុកបន្ទាយក្រ ។ តែចូលមកក្នុងសម័យប្រធានាធិបតីដើម- ឱនយៀម គេផ្លាស់ឈ្មោះស្រុកនេះ ទៅជាយ្យនអស់ហើយ) ។

ចំណែកហ្នឹងឯកនិងតាម៉ង់ លោកចៅហ្វាយកុយ ឲ្យកាត់ជាមេទ័ពស្រួចដោក ណ្តាល សំរាប់ការពារផ្ទៃក្នុងនិងបញ្ជាការទូទៅ ។

ក្រោយពេលដែលលោកចៅហ្វាយស៊ីន-គុយ វាយដំណើរយកវត្តផ្លូវដូងបា នមកវិញ យ្យនតែងចាត់ពួកវាឲ្យដើរ បញ្ចុះបញ្ចូលបងប្អូនខ្មែរ តាមរបៀបចិត្តសា- ស្ត្រ ហើយក្រុមមួយទៀត វាឲ្យដើរពន្យល់ប្រាប់វាស្ត្រខ្មែរយើង ឲ្យស្អប់លោកចៅ ហ្វាយកុយ ។ ពួកយ្យនពន្យល់ថា ចៅហ្វាយកុយ ជាជនចោលម្សៅតក្រវាត់ជាតិមាតុ ភូមិ បង្កើតជាបក្សពួកដើរប្លន់គ្រប់កន្លែង កាប់សម្លាប់តែបងប្អូនខ្មែរគ្នាឯង ។ ពេ- លនេះពួកវាបានមកជួយបងប្អូនខ្មែរ ឲ្យរួចពីព្រោះថ្នាក់ចោរយ្យនហើយ ។

រាល់ថ្ងៃ ការប្រយុទ្ធគ្នារវាងយួននិងខ្មែរ លស់ពេលតិចណាស់ ដែលមុខដាវ គ្មានប្រឡាក់ឈាម ។ ថ្ងៃវាឲ្យទាហានវាដើរយោសនាតាមភូមិខ្មែរ ដល់យប់វាក៏ក្លែង ខ្លួនជាចោរលួចប្លន់ទ្រព្យសម្បត្តិ កាប់សម្លាប់ខ្មែរ ចាប់កូនក្រមុំខ្មែរយកទៅធ្វើបាប ហើយសម្លាប់ចោលតាមអំពើចិត្ត ។ រួចវាឲ្យពួកវាដើរយោសនាបន្តទៅទៀតថា ការ ប្លន់សម្លាប់បងប្អូនខ្មែរនេះ គឺជាពួកចៅហ្វាយកុយទាំងអស់ សូមបងប្អូនប្រុងប្រយ័ត្ន ត្រូវមែនទែន ថ្ងៃណាមួយវាគ្នាជិតបំផ្លាញផ្ទះសំបែងបងប្អូនហើយ ។

នេះជារឿងហូរទឹកភ្នែកមួយ ដែលបងប្អូនខ្មែរកម្ពុជាក្រោម សព្វថ្ងៃបៀមខ្លះ ឈាមរាប់សតវត្សមកហើយ ដោយសារតែអំពើបង្ខំដាងរបស់យួនចង្រៃនេះ ។ ដូច្នេះហើយ បានជាបងប្អូនខ្មែរនៅកម្ពុជាក្រោម កាន់ទម្លាប់មួយគឺ មិនឲ្យស្ត្រីខ្មែរ យកប្តីយួនទាល់តែសោះ ទោះបីមានភ្នាក់មួយៗ ក៏ឆ្លកនោះច្រើនល្អក់វង្វែងដោយ ការបង្ខំលរបស់ពួកវាតែប៉ុណ្ណោះ (ហើយត្រូវសង្គមខ្មែរកាត់ផ្តាច់ផងដែរ) ។

និយាយពីទ្រង់ខ្មែរយើងនៅវត្តផ្លូវដូងម្តងទៀត ។ កាលបើបានគ្នាចុះចូលរួមក ម្នាងច្រើនហើយ មានមេកោយខ្លះរកាំរកូសជាមួយគ្នា រហូតដល់ទៅមើលមុខគ្នា លែងត្រង់តែម្តង ។ ខ្លះសង្កឹតធ្មេញជាក់គ្នា ចង់ស៊ីសាច់ទាំងអស់ ព្រោះតែនិយម ការប្រពៃណាណាមិសគ្នា ។

លោកតាម៉ង់ ដៃគូលោកហ្វីនឯក ដែលមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះជាតិ ត្រូវស្តាប់យ៉ាងអាចកំបាំង ។ ស្តាប់ដោយមានក្តាងដល់សម្លាប់ តែមិនដឹងជាមក ពីរឿងហេតុអ្វី ?

លោកចៅហ្វាយកុយ ឲ្យគេស៊ើបអង្កេតរកមុខអ្នកសម្លាប់តាម៉ង់ ក៏រកមិនឃើ ញទាល់តែសោះ ។ លោកមានការសោកស្តាយ និងអន្ទះអន្ទែងក្នុងចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ចំពោះការបាត់បង់មេបញ្ជាការដ៏ស្មោះត្រង់ម្នាក់នេះ ។ តាមឯកសារបញ្ជាក់ថា លោ កតាម៉ង់ស្លាប់នៅពេលថ្ងៃត្រង់ ខាងកើតវត្តផ្លូវដូង (ស្រុកកញ្ចោងផ្សា) ។

ពេលដែលលោកចៅហ្វាយកុយប្រជុំមេបញ្ជាការគ្រប់គ្នា ស្រាប់តែបាត់តាម៉ង់ ម្នាក់ឯង មិនឃើញមកប្រជុំសោះ ។ លោកចៅហ្វាយក៏បាត់ឲ្យដើររកគ្រប់ប្រកល្អក អស់កន្លះថ្ងៃ ស្រាប់តែឃើញសពលោកតាម៉ង់ ដេកស្លូក ខ្លួនជាំខ្មៅ នៅក្រោមដើម ស្នែង ចម្ងាយប្រហែល៣០០ម៉ែត្រពីជម្រកវត្តផ្លូវដូង ។

ការសម្លាប់បិទមុខនេះ រកកត់សម្គាល់មិនបានទេ ។ ភូល្យយកដងនិងតាម៉ង់ធ្លា ប់ទាស់ទែងគ្នាពីដើមមកមែន ។ ពេលនេះបើភូល្យយកដងល្បួងយកទៅសម្លាប់ ក៏ជាមិនត្រូវដែរ ព្រោះថ្ងៃនេះភូល្យយកដងអត់មានចេញដើរទៅណាឆ្ងាយ ដូចជា ថ្ងៃមុនឡើយ ។ បើចេញដើរទៅណាឆ្ងាយ ក៏មិនកំបាំងពីភ្នែកលោកហ្វីនឯក ដែល ជាអ្នកឃ្នាំមើលការក្បត់របស់វាដែរ ។

ពេលមុនៗ ភូល្លយយកដំបូង តែគេបានសុំច្បាប់លោកចៅហ្វាយដើរអប់រំ អ្នកស្រុក និងបំពេញបេសកកម្មផ្សេងៗ ។ តាមដំណឹងនេះ ធ្វើឲ្យពលទាហានទាំង អស់ខ្លោចផ្សាគ្រប់គ្នា ព្រោះមនុស្សល្អពុំគួររស់មិនបានយូរដូច្នោះសោះ ។

ចំណែកលោកហ្វីនឯកវិញ កាលបើតាមដំ ចិត្តមួយលើមួយស្លាប់ដូចខ្លោច តែហោងយ៉ាងនេះ លោកសំរេចចិត្តថា ត្រូវតែសម្លាប់ភូល្លយយកដំសងសឹកជំនួស តាមដំឲ្យបាន ។ លោកហ្វីនឯកនឹកឃើញសំដីតាមដំនិយាយថា «បើខ្ញុំមិនស្លាប់ ដោយសង្គ្រាមទេ គឺប្រាកដជាស្លាប់ដោយឧបាយកលរបស់ភូល្លយយកដំមិនខាន»

សំដីនេះ បើហ្វីនឯកនាំយកទៅជំរាបលោកឯកញ៉ាទៅ ក៏គ្មានភស្តុតាងជាក់ ស្តែង អាចឲ្យលោកជឿបានដែរ ។ ម៉្យាងទៀតនាំឲ្យលោកចោទថា គាត់ជាមេក្លោង ដាំបំបែកបំបាក់សាមគ្គីផ្នែកក្នុងទៀតផង ។ សមបើភូល្លយយកដំជាជំនិតរបស់លោក ឯកញ៉ាស្រាប់ វាអាចនិយាយបញ្ចេញបញ្ចូលស្រេចតែក្បាលចិត្តទៀតផង ។

មូលហេតុទាំងនេះហើយ ដូចមានទ្រឹស្តីអន្តរជាតិមួយពោលថា «ភាសារបស់ ចីបក ពិរោះហើយឆ្លាញ់ ច្រើនតែរស់នៅក្បែររបល្ល័ង្ក» ។

ការគិតច្រើនប្រការនេះ ហ្វីនឯកចង់វិលវល់អស់មិនដឹងជាសំរេចចិត្តដើរផ្លូវ ណាមួយឲ្យស្រួលទេ ។ បើមិនប្រាប់ទៅ ការឈឺចាប់ក្នុងផ្លូវចិត្ត ប្រាកដជាគ្មានថ្ងៃ ចប់ឡើយ ។ បើគេចខ្លួនចេញពីទីនេះ ហើយសុខចិត្តដើរច្បាំងជាមួយយួនម្នាក់ ឯងស្លាប់រស់ប្រសើរជាងការរស់នៅក្នុងសង្គមខ្លះយុត្តិធម៌ដែរ ។

លោកហ្វីនឯករត់ចេញពេលនេះ មានការសោកស្តាយលោកឯកញ៉ាខ្ញាំងណា សំ ព្រោះគាត់ជាវិរបុរសខ្មែរដ៏ជាគំរូ មានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះជាតិយ៉ាងពិតប្រាកដ

លោកហ្វីនឯកដើរចេញពីទីនោះ ពុំមានឲ្យឆរណាដឹងម្នាក់ឡើយ ។ ឯកសារ បានបញ្ជាក់ថា លោកហ្វីនឯករត់ទៅបង្គំទ័ពនៅស្រុកបាសាក់ ហើយបន្តការកាប់ សម្លាប់ពួកយួនយ៉ាងអង្គអាច ។

នៅក្នុងកងទ័ពខ្មែរ មានកើតលាចលយ៉ាងខ្ញាំង ដោយបាត់បង់មេទ័ពខ្ញាំងពូ កែពីរនាក់ យ៉ាងអាថ៌កំបាំងបន្តបន្ទាប់គ្នា ។ លោកចៅហ្វាយគុយ ពីដើមមានសហ ការជំនិតផ្សេងពីភាគរដ្ឋា ឥឡូវបាត់អស់ពីរហើយ ធ្វើឲ្យលោកតែលតោលក្នុងចិត្ត រកច្រកដោះស្រាយពុំរួចសោះ ។ សង្ឃឹមលើភូល្លយយកដំ គ្រាន់តែបានជាទីប្រឹក្សា ឆ្លងស្តាំប៉ុណ្ណោះ ។ សង្ឃឹមឲ្យជួយពេញដៃ ដោយបញ្ជាទ័ពចេញទៅច្បាំងនឹងយួន ព្រាញើតព្រាញើមបានតែមាត់ក្រៅ រកមិនបានដូចហ្វីនឯកនិងតាមដំនោះឡើយ ។ លោកចៅហ្វាយគុយបានចាត់ការ ឲ្យគេដើរស៊ើបរកលោកហ្វីនឯក ឲ្យមកកាន់កង ទ័ពវិញ តែរកមិនឃើញសោះ ។ ឃើញតែអក្សរដែលគាត់បានសរសេរ ដាក់លើក្តារមួយសន្លឹកពីរបីម៉ាត់ថា «ខ្ញុំហ្វីនឯក សុំទៅច្បាំងយួនម្នាក់ឯងហើយ»

កន្លងទៅប្រហែលមួយអាទិត្យ ទ័ពយួនអុងឡូវ ពូជីណីងថា មេទ័ពខ្មែរម្នាក់ ស្លាប់ ម្នាក់បាត់ខ្លួន ពួកវាបានដៃក៏លើកទ័ពមកទ្រោមព័ទ្ធនិរន្តរ៍លោកទេសា សោម ដែលនៅប្រចាំការស្រុកប្រជុំពល យ៉ាងគ្រឹកគ្រេង ។ តែទ័ពលោកអន្សា សោមបានដឹងមុន ក៏ត្រៀមខ្លួនចាំប្រយុទ្ធនឹងយប់ទាំងថ្ងៃពេលនោះ... ទ័ពខ្មែរមា នកម្លាំងស្តួចស្តើងពេក ទប់ជាមួយពួកយួនមិនបាន ក៏បាក់ទ័ពអស់រលីង ហើយ លោកអន្សាសោម ត្រូវពួកវាចាប់បាន បំរុងយកទៅប្រហារជីវិតចោល តែមេវាម្នាក់ ឃាត់ទាន់ ឲ្យនាំយកទាំងរស់ទៅប្រគល់ឲ្យអុងឡូវសំរេចសេចក្តីសិន ។

ភ្លាមនោះ ទឹកមុខអន្សាសោមនៅស្រស់ដដែល ។ មេទ័ពយួនបានប្រើឧបាយ កលល្បួងល្បួងលោមអន្សាសោម ឲ្យរួមកម្លាំងជាមួយវា ។ វាប្រើការស្និទ្ធស្នាលជា មួយលោកមេទ័ពខ្មែរ បីដូចមនុស្សធ្លាប់ស្គាល់គ្នារាប់សិបឆ្នាំមកហើយ ។ តែលោក អន្សាសោម មិនចេញស្តីមួយម៉ាត់ទាល់តែសោះ សុខចិត្តបណ្តោយខ្លួនឲ្យពួកវា ធ្វើទារុណកម្មតាមអំពើចិត្ត ។

ដល់វាសួរការណ៍សម្ងាត់មិនប្រាប់ ម្នាក់ៗធ្វើបាបលោកអន្សាសោមបែកញើ សជោកខ្លួន ។ ពួកវាទាល់ចំណេះ ក៏នាំមេទ័ពទៅប្រាប់អុងឡូវ ឲ្យជិះរឿងនេះផ្ទាល់ ខ្លួនតែម្តង ។ អុងឡូវឲ្យគេនាំលោកអន្សាសោមមកដល់ហើយសួរមួយឃ្លាថា ៖

- ឯងប្រាប់អញតាមគ្រង់មក អញដឹងឲ្យឯងរួចខ្លួន ទៅជួបជុំប្រពន្ធកូនវិញ ភ្លាម ។ ឯងដឹងស្រាប់ហើយ ជនជាតិយួនមិនដែលសម្លាប់អ្នកណា ដែលមានចិត្ត ស្មោះត្រង់ដឹងជនជាតិខ្មែរនោះទេ ។ គោលបំណងធំបំផុតរបស់យើងគឺ ចង់សម្លាប់ តែចៅហ្វាយកុយម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្រៅពីនោះយើងឲ្យរួចខ្លួនទាំងអស់ ។ ចៅហ្វាយ កុយវាជាមេបំបះបំបោរប្រជារាស្ត្រ ប្រឆាំងនឹងនយោបាយព្រះចៅក្រុងវ័ររបស់ យើង ។ ឥឡូវនេះ តើចៅហ្វាយកុយរៀបចំគំរោងការណ៍ដូចម្តេចខ្លះ ? ប្រាប់យើង មក យើងឲ្យឯងរួចខ្លួនភ្លាម ។

ទោះបីមេទ័ពយួនអុងឡូវ ខំល្បួងលោមបញ្ជាក់សួរលោកទេសាសោម បែកព ពុះមាត់ដូចផ្កាផ្កា ក៏មេទ័ពខ្មែរនៅតែអង្គុយធ្វើព្រងើយ ព្រមទាំងបញ្ចេញបូកពា យ៉ាងអង់អាចមួយកំរិតទៀត បណ្តាលឲ្យវាក្តៅក្រហាយស្ទើរស្រក់ឈាមពីភ្នែក ។ រំពេចនោះនេចោរហន្សំ បញ្ជាឲ្យទាហានវាចាប់លោកទេសាសោមចងស្លាបសេក បណ្តើរយកទៅក្រោមដើមជ្រៃក្រឹមមួយ ដែលមានម្លប់យ៉ាងត្រជាក់ ស្ថិតនៅជាប់ ដឹងរបងវត្តគរគី ក្នុងទីរួមខេត្តព្រះត្រពាំង ។

មុននឹងស្លាប់ មេទ័ពខ្មែរដ៏ក្លាហាន បានពោលពាក្យប្រមាថចោរយួនឥតតក់ ស្មត់ ៖

- ទោះបីខ្លួនអញរលាយទៅជាដេះ ក៏ពួកឯងមិនអាចរកឯកសារសម្ងាត់ និង

ចាប់ខ្លួនលោកចៅហ្វាយគុយ ព្រមទាំងហ្នឹងឯកបានដែរ ។ ពិតមែនតែឯងបានប្រើ
ឧបាយកលយ៉ាងខ្លាំងដឹក ដោយទិញក្បាលកូលយូយគង់ឲ្យរួមគំនិតសម្លាប់តាម៉ង់
នោះ តែឯងកុំភ្លេចថា បើព្រះអាទិត្យ ព្រះច័ន្ទនៅតែរះ កូនខ្មែរទាំងអស់ប្រាកដជា
ភ្ញាក់ស្មារតី នៅថ្ងៃណាមួយ រួបរួមកម្លាំងគ្នាវាយសំពង់ក្បាលពួកឯង រហូតស្លាប់
រកដឹកបំផ្លាញជាប្រាកដ ។

មេទ័ពអុងឡូវ ឮសំដីវាយបន្តោករបស់ទេសសោម ក៏ក្តៅគុម្ពត្រចៀក មុខក្រ
ហាមដួងមាត់គក ស្រែកបញ្ជាឲ្យបរិវារ កាប់ប្រហារមេទ័ពខ្មែរជាបន្តាត់ ។ ប៉ុន្តែគួរឲ្យ
អស្ចារ្យណាស់ ព្រោះទាហានយួនកាប់ចិញ្ចាសាច់លោកទេសសោម បាក់ដាវ
អស់រាប់ផ្នួនទៅហើយ ពុំមានរលាត់ស្បែកសូម្បីប៉ុនសរសៃសក់ឡើយ ។

ចោរយួនទាល់ច្រក ក៏សំរួចឈើស្រួចលលែម ហើយបុកបញ្ចូលតាមខ្វារធំ
បញ្ឆោតឡើងលើ ទើបធ្វើឲ្យទេសសោមផុតជីវិតលាបាកលោកនេះទៅ ទុកនៅ
តែសំណើចក្អាកក្អាយរបស់ពួកចោរយួនពានតែប៉ុណ្ណោះ ។

ពួកវាសម្លាប់លោកទេសសោមរួច ក៏បញ្ជាទាហានខ្មែរម្នាក់ទៀតពីទីឃុំ
យ៉ាង មកគំរាមកំហែងសួរចម្លើយ ។

- ហ្នឹងឯករត់ទៅឯណា ?... ប្រាប់យើងឲ្យត្រង់មក យើងនឹងទុកជីវិតឲ្យឯង
រស់ បានត្រឡប់ទៅជួបជុំប្រពន្ធកូនក្នុងថ្ងៃនេះវិញ ។

ទាហានខ្មែរដែលមានស្មារតីទង់ខ្សោយ នឹកស្មានថាយួនឲ្យខ្លួនមែន ក៏និ-
យាយប្រាប់ទាំងញ័រខ្លួនទទ្រើក ៖

- បាទ ! សព្វថ្ងៃនេះលោកហ្នឹងឯក បានរត់ទៅបង្កទ័ពក្នុងស្រុកបាសាក់ឯ-
ណោះ ។ គាត់ជាមេទ័ពខ្មែរដ៏ឮកែលឿយល្បាញ នៅភូមិភាគជើងដឹកម្តុំជាក្រោមនេះ ។
អស់លោកប្រហែលជា ចាប់គាត់ពុំងាយបានទេ !...

មេទ័ពអុងឡូវបញ្ជាក់សួរដឹងហេតុការណ៍សព្វគ្រប់ហើយ ក៏ផ្ទុះសំណើចកង
រំពង រួចបញ្ជាគ្នាវាឲ្យចាប់យកទាហានខ្មែររួបនោះ ទៅសម្លាប់ចោលភ្លាមៗ ។ នេះ
ហើយជាគំនិតបោកប្រាស់យ៉ាងច្រាសជើង របស់ចោរយួនដែលជាសត្រូវប្រឃាំប្រ
វត្តិសាស្ត្ររបស់ជាតិខ្មែរ ។

